

Till
Kulturnämnden

Årsrapport 2016 för kulturnämnden avseende kulturförvaltningen

Revisorerna i revisorsgrupp 2 har avslutat revisionen av kulturnämnden avseende kulturförvaltningens verksamhet under 2016. Nämndens interna kontroll bedöms inte ha varit helt tillräcklig. Årets genomförda granskningar visar att nämnden behöver förbättra den interna kontrollen, bland annat avseende följsamheten till regler för upphandling samt hanteringen av förtroendekänsliga poster.

Revisorerna har den 15 mars 2017 behandlat bifogad årsrapport och överlämnar den till kulturnämnden för yttrande senast den 30 juni 2017.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 2.

Michael Santesson
Ordförande
Maria Lövgren
Sekreterare

Årsrapport 2016
Kulturnämnden
avseende
kulturförvaltningen

Rapport från
Stadsrevisionen

Nr 22 2017

Dnr 3.1.2-46/2017

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I ”årsrapporter” för nämnder och ”granskningspromemorior” för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Fördjupade granskningar som sker under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

Till
Kulturnämnden

Årsrapport 2016 för kulturnämnden avseende kulturförvaltningen

Revisorerna i revisorsgrupp 2 har avslutat revisionen av kulturnämnden avseende kulturförvaltningens verksamhet under 2016. Nämndens interna kontroll bedöms inte ha varit helt tillräcklig. Årets genomförda granskningar visar att nämnden behöver förbättra den interna kontrollen, bland annat avseende följsamheten till regler för upphandling samt hanteringen av förtroendekänsliga poster.

Revisorerna har den 15 mars 2017 behandlat bifogad årsrapport och överlämnar den till kulturnämnden för yttrande senast den 30 juni 2017.

På uppdrag av revisorerna i revisorsgrupp 2.

Michael Santesson
Ordförande

Maria Lövgren
Sekreterare

Sammanfattning

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Sammantaget bedöms att kulturnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig på att det ekonomiska utfallet är i nivå med budget samt att merparten av kommunfullmäktiges fastställda verksamhetsmål uppnås.

Intern kontroll

Nämndens interna kontroll bedöms inte ha varit helt tillräcklig. Bedömningen grundar sig på de brister som revisionskontoret noterat i samband med de granskningar som genomförts under året. Brister har bland annat noterats när det gäller efterlevnad av regler för upphandling, styrning, uppföljning och dokumentation av projekt samt förtroendekänsliga poster.

Nämnden har en i huvudsak tillfredsställande uppföljningsstruktur. Prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter har varit god under året.

Bokslut och räkenskaper

Bokslut och räkenskaper bedöms i allt väsentligt vara rättvisande samt följer gällande regler och god redovisningssed.

Uppföljning av tidigare års granskningar

Nämnden har i huvudsak beaktat revisorernas synpunkter/rekommendationer i föregående års granskningar.

Innehållsförteckning

1	Årets granskning	1
2	Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi	1
2.1	Ekonomiskt resultat	2
2.1.1	<i>Driftverksamhet</i>	2
2.1.2	<i>Investeringsverksamhet</i>	2
2.2	Verksamhetsmässigt resultat	3
3	Intern kontroll	4
4	Bokslut och räkenskaper	7
5	Uppföljning av tidigare års granskning	7
	Bilaga 1 - Årets granskningar	9
	Bilaga 2 - Uppföljning av lämnade rekommendationer	14
	Bilaga 3 - Bedömningskriterier	19

1 Årets granskning

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi
- Intern kontroll
- Bokslut och räkenskaper

Revisionen har utförts enligt kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt reglementet för stadsrevisionen och god revisionsred i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av nämndens verksamhet. Kriterier för bedömningen redovisas i *bilaga 3*.

I rapporten redovisas översiktligt resultatet av revisionsårets grundläggande och fördjupade granskningar. De granskningar som genomförts under revisionsåret redovisas närmare i *bilaga 1*.

En uppföljning av hur nämnden har beaktat rekommendationer från tidigare års granskningar redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i *bilaga 2*.

De förtroendevalda revisorerna har träffat representanter för nämnden 2016-04-11 i samband med genomgång av 2015 års granskning och avstämning inför 2016.

Granskningsledare har varit Charlotta Kristiansson vid revisionskontoret och Karin Jäderbrink vid PwC.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

2 Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer, gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Sammantaget bedöms att kulturnämnden avseende kulturförvaltningen i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Bedömningen grundar sig på att det ekonomiska utfallet ligger i nivå med budget och att fullmäktiges verksamhetsmål i huvudsak nås.

2.1 Ekonomiskt resultat

2.1.1 Driftverksamhet

Nämnden redovisar följande budgetutfall och avvikelser för år 2016:

Mnkr	Budget 2016	B o k s l u t 2 0 1 6			Budget-avvikelse 2015
		Utfall	Avvikelse		
Driftbudget					
Kostnader	1025,6	1036,7	-10,4	1,0%	-6,1
Intäkter	149,5	165,0	15,5	10,4%	12,1
Verksamhetens nettokostnader	876,1	871,0	5,1	0,6%	6,0
Kapitalkostnader	13,0	12,7	0,3	2,3%	0,3
Driftbudgetens nettokostnader	889,1	883,7	5,4	0,6%	6,3

Av ovanstående redovisning framgår att nämndens utfall avviker med + 5,4 mnkr i förhållande till budgeten. Utfallet visar att budgethållningen har varit tillräcklig.

Den största avvikelsen finns inom verksamhetsområdet förvaltningsledning/förvaltningsgemensamt och staber. Enligt nämndens redovisning beror avvikelserna på att medel för konsultstöd, utredningar och samarbeten med externa parter inte utnyttjats fullt ut. Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

2.1.2 Investeringsverksamhet

Mnkr	Budget 2016	Bokslut 2016			Budget-avvikelse 2015
		Utfall	Avvikelse		
Investeringsplan					
Utgifter	33,9	13,9	20	59 %	33,1
Inkomster	0	0	0	0 %	0
Nettoutgifter	33,9	13,9	20	59 %	33,1

Av tabellen framgår att nämndens utfall avviker med + 20,0 mnkr i förhållande till budgeten. Enligt nämnden kan avvikelserna till största del härledas till att tidplanen för fastighetsnämndens ombyggnation av Stadsmuseet är förskjuten och att kulturnämndens avsatta medel för inredning och teknik samt basutställning därför inte förbrukats helt. Nämnden begär en ombudgetering till 2017 för en del av de medel som inte förbrukats under 2016. Avvikelsen inom Stockholms stadsbibliotek beror främst på förseningar inom strukturmedlen avsedda för åtgärder inom bibliotekslokaler.

2.2 Verksamhetsmässigt resultat

Nämndens resultat för 2016 bedöms i allt väsentligt vara förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Bedömningen grundas på en granskning av nämndens verksamhetsberättelse samt på övriga granskningar som har genomförts under året.

Nämndens verksamhetsberättelse anger att nämnden bidragit till samtliga av kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppfyllt samtliga verksamhetsmål förutom "*Stockholm är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor*". Revisionskontoret delar i huvudsak nämndens bedömning även om vissa avvikelser har noterats.

Vad gäller målet "*Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning*" vill revisionskontoret fästa uppmärksamhet på de brister som identifierats i årets granskning av ramavtalstrohet samt efterlevnad av regler för upphandling och riktlinjer för direktupphandling (se bilaga 1). Nämnden motiverar sin bedömning av att målet är uppfyllt med de insatser som genomförts under året, till exempel anslutning till stadens elektroniska inköpsstöd vilket bedöms säkra arbetet med upphandlingar och inköp.

Nämndens utfall avseende sjukfrånvaro för 2016 är 4,9 procent, vilket är en förbättring i jämförelse med 2015 då resultatet var 5,1 procent. Nämnden når dock inte sitt uppsatta mål för 2016 vilket var 4,4 procent.

Verksamhetsmålet "*Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar*" bedöms uppnås helt, likväl som nämndens eget mål "*Stockholms kulturutbud erbjuder och skapar lokalt engagemang i en trygg miljö*". Revisionskontoret noterar dock att nämnden haft problem med stökiga situationer vid fyra bibliotek under året, vilket resulterat i att biblioteken tillfälligt stängts då problemen påverkat arbetsmiljö och säkerhet. Vidare noteras även att antalet

anmälningar om ofredanden under 2016 års upplaga av ungdomsfestivalen ”We are Stockholm” ökade jämfört med år 2015. Nämnden motiverar sin bedömning med att trygghetsskapande insatser genomförts inom biblioteken i form av trivselregler samt samtal om samverkan med sex stycken stadsdelsnämnder gällande trygghet vid biblioteken. Evenemangsavdelningen har under året arbetat med förebyggande säkerhetsarbete, bland annat genom projektet ”Respekt och självrespekt” som har till syfte att stävja sexualbrott vid evenemang.

Verksamhetsmålet ”*Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande*” bedöms uppnås helt. Nämnden når dock inte sina uppsatta mål avseende indikatorerna ”antal besök” samt ”ökning av antal lån av barn- och ungdomsmedia”. Enligt nämnden beror utfallet avseende antal besök på dåligt väder under Kulturfestivalen och ungdomsfestivalen We are Stockholm samt på problem med leveranser av böcker från stadens huvudsakliga bokleverantör.

Två granskningar har genomförts som har bäring på verksamhetens ändamålsenlighet. Dessa är Kulturskolans arbete och verksamhet för att nå fler i de stadsdelar och bland de grupper där det idag är relativt få som deltar, samt en granskning av samverkan och ansvarsfördelning avseende evenemangsplats Kungsträdgården. Granskningen avseende Kulturskolan visar bland annat att det finns en medvetenhet kring uppdraget och att samverkan med andra aktörer sker aktivt. Uppföljning och utvärdering av arbetet för att nå fler och kommunikation av Kulturskolans verksamhet och utbud bedöms vara utvecklingsområden. Granskningen avseende evenemangsplats Kungsträdgården visar bland annat att samverkan behöver utvecklas och att ansvarsroller behöver förtydligas. För en sammanfattning av granskningarna inklusive lämnade rekommendationer se *bilaga 1*.

3 Intern kontroll

Den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. En tillräcklig intern kontroll innebär att kontrollen är aktiv och ändamålsenlig. Att arbetet med den interna kontrollen är strukturerat samt integrerat i organisationen, system och det löpande arbetet. Den interna kontrollen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

Sammanfattningsvis bedöms att nämndens interna kontroll inte har varit helt tillräcklig. De iakttagelser som ligger till grund för denna bedömning redovisas nedan. Av redovisningen framgår att brister har noterats vad gäller ramavtalstrohet, efterlevnad av regler för upphandling och riktlinjer för direktupphandling, projektstyrning avseende renoveringar/ombyggnationer av kulturlokaler, förtroendekänsliga poster samt intäktsredovisning. Revisionskontoret bedömer att bristerna är av den omfattningen att de påverkar den sammanfattande bedömningen.

En del i nämndens interna kontroll är att säkerställa en ändamålsenlig styrning och kontroll av ekonomi och verksamhet. En granskning av nämndens verksamhetsplan för år 2016 visar att nämndens egna mål i huvudsak ansluter till kommunfullmäktiges mål för den verksamhet som nämnden bedriver. Nämnden har i huvudsak fastställt mätbara/uppfoljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.

Nämnden har en i huvudsak tillfredsställande uppfoljningsstruktur. Ekonomi, verksamhet och kvalitet följs systematiskt upp i samband med nämndens tertialrapporter. Sedan september 2016 sker uppfoljning av ekonomi vid varje nämndssammanträde.

Nedanstående sammanställning visar att prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter har varit god under året. Prognossäkerheten avseende investeringsplanen bedöms inte ha varit helt tillräcklig. Avvikelsen avseende prognostiserade investeringar mellan tertialrapport 2 och bokslut är 7,3 mnkr.

Mnkr	Tertial- rapport 1 2016	Tertial- rapport 2 2016	Bokslut 2016	Avvikelse T2 - bokslut	
Driftbudgetens nettokostnader före resultatöverföringar	882,6	884,1	883,7	-0,4	0%
Justerat netto, efter resultatöverföringar	882,6	884,1	883,7	-0,4	0%
Nettoinvesteringar	21,2	21,2	13,9	-7,3	34%

Nämnden beslutade i samband med verksamhetsplan 2016 om ett nytt system för intern kontroll. Systemet beskriver hur nämndens interna kontroll och styrning är uppbyggd samt ansvarsfördelning avseende internkontrollarbetet.

I samband med framtagande av verksamhetsplan har en väsentlighets- och riskanalys genomförts. Riskanalysen innehåller väsentliga processer som omfattar nämndens verksamhet. Bland

annat utvidgning av El Sistema, brandskyddsarbete inom Kulturskolan och magasinering av museisamling och stadens konstsamling. Utifrån riskanalysen har en plan för intern kontroll fastställts. Den innehåller kontroll av avtalstrohet avseende inköp av varor och tjänster, avtalsvård och kontroll av behörigheter till nätverksmappar och system. Uppföljningen av internkontrollplanen visade på mindre avvikelser när det gäller behörigheter till nätverksmappar och system. Mindre avvikelser noterades även vid kontroll av avtalstrohet.

Nämnden bör pröva om det finns fler väsentliga processer i väsentlighets- och riskanalysen som bör tas upp i internkontrollplanen.

Ett antal granskningar med bäring på nämndens interna kontroll har genomförts under året. Granskningarna omfattar efterlevnad av regler för upphandling och riktlinjer för direktupphandling, projektstyrning avseende renoveringar/ombyggnationer av kulturlokaler, intäktsredovisning, granskning avseende ramavtalstrohet samt granskning avseende förtroendekänsliga poster.

I granskning av intäktsredovisning avseende erhållna bidrag bedöms den interna kontrollen inte vara helt tillräcklig. Detta beror bland annat på att brister noteras vad gäller projektdokumentation såsom avtal, kontrakt och rekvisition för sex av 10 granskade projekt.

En granskning av nämndens efterlevnad av regler och riktlinjer för direktupphandling samt en granskning av ramavtalstrohet har genomförts. Granskningen avseende efterlevnad av regler och riktlinjer för direktupphandling visar bland annat att nämnden inte följer dokumentationsplikten vid direktupphandlingar, exempelvis när det gäller offerter, seriositetskontroller och avtal. Nämnden använder undantaget om konstnärliga och tekniska skäl som finns i lagen om offentlig upphandling, men det saknas dokumentation som styrker att undantagen är tillämpliga. Granskningen avseende ramavtalstrohet visar på brister för 14 av 27 granskade fakturor. En del av dessa går inte att bedöma mot avtal, vilket bland annat beror på att fakturaspecifikationer inte är tillräckligt tydliga eller för att beslutsunderlag saknas. Sammantaget bedöms den interna kontrollen i de båda granskningarna inte vara tillräcklig.

En uppföljande granskning avseende nämndens hantering av förtroendekänsliga poster har genomförts, i syfte att bedöma om

nämnden beaktat tidigare lämnade rekommendationer om att utbilda personal och implementera rutiner för hantering av moms vid representation och leasing av bilar. Granskningen visar att utbildning hållits och att en rutin finns. Det noteras dock att 24 av 39 granskade redovisningstransaktioner som avser förtroendekänsliga poster inte uppfyller kraven på en fullständig verifikation avseende syfte, deltagarförteckning, kontering samt att korrekt momsavdrag görs. Den interna kontrollen bedöms inte vara helt tillräcklig.

En granskning avseende planering och uppföljning av renoveringar/ombyggnationer av kulturlokaler har genomförts, där kulturnämnden och fastighetsnämnden har ingått. Granskningen har omfattat Liljevalchs, Stadsmuseet, Stadsbiblioteket och Medborgarhuset och visar bland annat att erforderliga beslut fattas av nämnderna, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige samt att en utvecklad samverkan finns mellan nämnderna. Det bedöms dock inte helt tillfredsställande att tre av fyra granskade projekt har utökats från utrednings-/inriktningsbeslut till genomförandebeslut både när det gäller ekonomi och tidplaner. Den interna kontrollen bedöms inte vara helt tillräcklig.

För en sammanfattning av granskningarna inklusive lämnade rekommendationer, se *bilaga 1*.

4 Bokslut och räkenskaper

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens bokslut är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade enligt kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Sammanfattningsvis bedöms att bokslut och räkenskaper i allt väsentligt är rättvisande. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på de övriga granskningar som genomförts under året.

5 Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i ett antal rekommendationer. Revisionskontoret gör årligen en uppföljning och bedömning av hur nämnden har beaktat rekommendationerna, se *bilaga 2*.

Uppföljning visar att nämnden i huvudsak har beaktat revisionens rekommendationer. De väsentligaste rekommendationerna som återstår att genomföra är bland annat kopplade till revisionskontorets granskning av samverkan och organisation för att säkerställa en god tillgång till och utveckling av aktiviteter för barn och unga med funktionsnedsättning samt flickor med utländsk bakgrund. Nämnden rekommenderades att samordna aktiviteter med Stockholms Stadsteater AB.

Bilaga 1 - Årets granskningar

Granskningar och projekt under perioden april 2016- mars 2017

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Publik verksamhet i Kungsträdgården

En granskning har genomförts i syfte att bedöma om ansvarsfördelning avseende evenemangsplats Kungsträdgården är tydlig samt om samverkan avseende evenemangsplats Kungsträdgården är fungerande.

Beslut om ansvarsfördelning och driftsorganisation avseende evenemangsplats Kungsträdgården beslutades av kommunfullmäktige i juni 2015. Ansvar delas mellan kulturförvaltningen, trafikkontoret, idrottsförvaltningen och fastighetskontoret. Kulturförvaltningen är driftansvarig för evenemang i parken, vilket bland annat innebär upplåtelse av parken för evenemang samt förvaltning av scenen. Övriga nämnders ansvar innefattar bland annat sophantering, parkförvaltning och förvaltning av isbana. Inför övertagandet av Kungsträdgården bildades en projektgrupp, som bland annat hade till uppgift att ta fram en vision och att hitta gränsdragningar mellan de olika nämnderna.

Granskningen visar att det anses finnas otydligheter kopplat till roll- och ansvarsfördelning i Kungsträdgården, bland annat avseende sophantering. Vidare anser intervjuade företrädare för fastighetskontoret och trafikkontoret att samverkansforum och plattformar behöver utvecklas. Den inriktning och ambition som initialt diskuterades i samband med övertagande anses inte stämma överens med hur verksamhet bedrivits under året. Kulturnämnden rekommenderas att i samverkan med övriga ansvariga nämnder utveckla och förtydliga roll- och ansvarsfördelning avseende Kungsträdgården, att utveckla samverkansformer samt att i dialog med de övriga nämnderna förtydliga framtida inriktning och vision för Kungsträdgården.

Kulturnämndens styrning av mångfalden inom Kulturskolans verksamhet

Stadens budget för 2016 lyfter fram Kulturskolan som stadens viktigaste verksamhet för barn och ungdomars möjlighet att själva skapa kultur. Särskilt viktigt är att nå fler i de stadsdelar och bland

de grupper där det idag är relativt få som deltar. En granskning har genomförts för att bedöma om Kulturskolans arbetssätt och verksamhet bidrar till att nå fler i de stadsdelar och bland de grupper där det idag är relativt få som deltar.

Sammantaget bedömer revisionskontoret att Kulturskolan genom sitt arbetssätt och sin verksamhet har skapat möjlighet att nå fler. Granskningen visar att det finns en medvetenhet kring Kulturskolans uppdrag att nå fler och att flera framgångsrika arbetssätt har identifierats. Kulturskolan samverkar vidare aktivt med olika aktörer och har flera metoder för att följa upp och utvärdera sin verksamhet. Granskningen visar dock att det saknas en samlad bedömning och analys av den utvärdering och uppföljning som gjorts av Kulturskolans arbete med att nå fler i de stadsdelar och bland de grupper där få deltar. Detta beror delvis på att indikatorer med direkt bäring på uppdraget saknas. Vidare visar granskningen att Kulturskolans gemensamma e-tjänst endast finns tillgänglig på svenska och att en stor del av informationen utåt kommuniceras på svenska.

Kulturnämnden rekommenderas att göra Kulturskolans information och e-tjänst mer tillgänglig för målgrupper som saknar goda kunskaper inom det svenska språket. Nämnden rekommenderas även att utveckla samt systematisera uppföljning och utvärdering av arbetet med att nå fler i de stadsdelar och bland de grupper där relativt få deltar.

Intern kontroll

Intäktsredovisning – uppföljande granskning av erhållna bidrag

En granskning har genomförts avseende nämndens intäktsredovisning avseende projektredovisning och erhållna bidrag. Granskningen har syftat till att bedöma om redovisningen av projekt ger en rättvisande bild av resultat och ställning samt om styrning och uppföljning av kostnader och intäkter är tillräcklig. Granskningen har även omfattat en uppföljning med fokus på erhållna bidrag och försäljning av verksamhet utifrån de brister och rekommendationer som lämnades vid tidigare granskning (2013). Granskningen visar att nämnden inte tagit fram egna rutiner/riktlinjer för hantering eller beräkning av projektintäkter utan följer stadens regler för periodiseringar. I enlighet med tidigare lämnade rekommendationer har nämnden tagit fram en ny projektblankett för registrering av projekt i Agresso, där utrymme för att ange syfte med projektet finns. Det saknas dock utrymme på blanketten för att ange beskrivning av projektet, vilket enligt

stadens anvisningar ska anges på blanketten. Vidare visar granskningen att brister finns vad gäller tillräcklig projektdokumentation såsom avtal, kontrakt och rekvisition för sex av 10 granskade projekt. Granskningen visar även att det utöver bokslut och delårsbokslut inte sker någon månatlig löpande uppföljning och rapportering av projekt för att säkerställa projektets ekonomiska utfall. Mot bakgrund av detta är bedömningen är att den interna kontrollen inte är helt tillräcklig. Nämnden rekommenderas att säkerställa förbättrad följsamhet till de riktlinjer som finns gällande projektdokumentation samt att införa en mer löpande och systematisk uppföljning.

Inköp och anskaffning – granskning avseende ramavtalstrohet

En granskning har genomförts för att bedöma om det finns en intern kontroll som säkerställer att inköp av varor och tjänster sker i enlighet med stadens regler och lagstiftning. Vidare att det finns en hög avtalstrohet, att upphandlade avtal efterlevs, samt att det finns rutiner för kontinuerlig uppföljning av avtal. Granskningen visar att förvaltningen följer stadens riktlinjer för inköp och upphandling och att ett arbete pågår med att ta fram en förvaltningsspecifik rutin för inköp och upphandling. Den verifierande granskningen visar att 13 av 27 granskade fakturor är i enlighet med gällande avtal. För resterande 14 av 27 granskade fakturor noteras dock avvikelser. En del av dessa går inte att bedöma mot avtal, bland annat på grund av att fakturaspecifikationer inte är tillräckligt tydliga eller för att beställningsunderlag saknas.

Sammanfattningsvis bedöms den interna kontrollen avseende inköp och anskaffning inte vara tillräcklig. Nämnden rekommenderas färdigställa det arbete som påbörjats med att ta fram en förvaltningsspecifik helhetsrutin avseende inköp och upphandling och att denna kommuniceras till berörda i verksamheterna. Vidare rekommenderas nämnden att senast i samband med införandet av Agresso inköpsmodul (projekt ”effektivt inköp”) utveckla en mer löpande och strukturerad avtalsuppföljning och säkerställa att det finns rutiner och kontroller i syfte att garantera att upphandlade avtal efterlevs, finns och tillämpas.

Direktupphandling

En granskning har genomförts för att bedöma om nämnden har en tillräcklig intern kontroll som säkerställer att kraven i LOU och stadens riktlinjer för direktupphandling följs. Granskningen visar att nämnden inte följer dokumentationsplikt för direktupphandlingar över 100 tkr. För nio av de totalt 20 granskade leverantörerna saknas även avtal. Vidare har nämnden i ett fall genomfört en

otillåten direktupphandling och det saknas seriositetsprövningar för flertalet av de granskade leverantörerna. Nämnden tillämpar undantagen i LOU om konstnärliga och tekniska skäl. Det saknas dock dokumentation som styrker att undantagen är tillämpliga. Nämnden har för flertalet av de granskade inköpen inte följt stadens regler om att inhämta offerter från minst tre leverantörer vid anskaffningar överstigande 30 tkr. Det saknas vidare rutiner som säkerställer att dokument i direktupphandlingar hålls ordnade vid förvaltningen. Vid granskningen har observerats att ett avtal inte har ett slutdatum angivet för avtalets giltighetstid. Detta innebär att nämnden inte följt bestämmelser i LOU. Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att nämndens interna kontroll avseende direktupphandlingar inte är tillräcklig. Nämnden rekommenderas att förbättra den interna kontrollen så att direktupphandlingar genomförs i enlighet med LOU och stadens riktlinjer för direktupphandling.

Förtroendekänsliga poster

En uppföljande granskning har genomförts avseende förtroendekänsliga poster i syfte att bedöma om nämnden har implementerat rutiner och utbildat personal utifrån tidigare års rekommendationer. Granskningen visar att utbildning hållits och att det finns rutin för hantering av moms vid representation och leasing av bilar. Den verifierande granskningen visar dock att 24 av totalt 39 granskade redovisningstransaktionerna som avser förtroendekänsliga poster inte uppfyller kravet på information om syfte, deltagarförteckning, kontering samt att rätt momsavdrag görs. Sammanfattningsvis bedöms den interna kontrollen inte vara helt tillräcklig. Nämnden rekommenderas att fortsätta arbetet med att förbättra den interna kontrollen avseende förtroendekänsliga poster.

Projektstyrning avseende renoveringar/ombyggnationer av kulturlokaler

En granskning har genomförts avseende planering och uppföljning av renoveringar/ombyggnationer av kulturlokaler. Granskningen har omfattat fyra renoveringar/ombyggnationer; Stadsmuseet, Liljevalchs, Medborgarhuset och Stadsbiblioteket. I granskningen har kulturnämnden och fastighetsnämnden ingått. Granskningen har inkluderat bedömning av underlag för beslut, samverkan mellan nämnderna, granskning av projektplaner samt hantering av förskjutning av budget. Granskningen visar att erforderliga beslut har fattats av kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och nämnderna. Samverkan mellan kulturförvaltningen och fastighetskontoret bedöms vara utvecklad, men det finns förbättringsområden. Däremot bedöms det inte helt

tillfredsställande att tre av de granskade projekten har utökats från utrednings/-inriktningsbeslut till genomförandebeslut både avseende ekonomi och tidplaner. Den sammanfattande bedömningen är att nämndernas planering och uppföljning av renoveringar/ombyggnationer inte fullt ut är tillräcklig. De granskade nämnderna rekommenderas genomföra mer detaljerade utredningar före inriktningsbeslut för att säkerställa att beslutsfattarna i ett tidigt skede får mer korrekta beslutsunderlag. Vidare rekommenderas att erfarenheter avseende samverkan mellan fastighetsnämnden och kulturnämnden bör tas med till kommande projekt.

Bilaga 2 - Uppföljning av lämnade rekommendationer

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
ÅR 2014	Kontanthantering bibliotek Riktlinjer/anvisningar bör upprättas för kontanthantering och respektive enhet anpassa och dokumentera sina rutiner utifrån dessa. Kontrollmoment som säkerställer att riktlinjer/anvisningar efterlevs bör införas.	X			Riktlinjer för kontanthantering har tagits fram och under 2016 har intern kontroll avseende kontanthantering genomförts. Granskning kommer att fortsätta under 2017. Nämnden planerar en integration med Agresso. Flera av biblioteken är kontantlösa och planering pågår för fler alternativa betalningsmöjligheter pågår.	
ÅR 2014	Leverantörsfakturor Nämndens rekommenderas att stärka rutinerna för anmälan och godkännande av bisyssla. Ett fullständigt avtalsregister bör upprättas. Granskningen indikerar att det kan finnas ett behov av att se över hur inköp sker, för att i de fall det är möjligt, koncentrera inköpen till färre leverantörer.		X		Nämnden har åtgärdat rekommendationen om att stärka rutinerna för anmälan om bisyssla genom att information om bisyssla ingår som en punkt i den beslutade mallen för medarbetarsamtal. Mallen ska följas av alla chefer. På intranätet finns information om samt en blankett för anmälan av bisyssla. Nämnden har inte gjort någon heltäckande analys över inköpsmönster. Däremot har man i samband med projektet Effektivt inköp och införandet av e-handel inom nämnden gjort ett arbete med att identifiera leverantörer som möjliga att ingå i e-handel. Genom detta har man fått kunskap om inköpsvolymerna. I den löpande uppföljningen av e-handel/inköp kommer att ingå att följa inköpsbeteendet inom och utom e-handel.	2017
ÅR 2014	Behörighetsrutiner i Agresso Nämnden rekommenderas att dokumentera rutinen för behörighetstilldelning. Vid förändringar av attestbehörighet rekommenderas att en ny blankett upprättas och undertecknas.	X			Ändringar sker inte utan undertecknad blankett/attestkort. En ändring i systemet kräver en ny behörighetsblankett och för ändring av attest krävs nytt attestkort. Ett tillägg har gjorts på intranätet om att det krävs en ny blankett vid ändring av attest.	
ÅR 2015	Granskning av riskanalys och internkontrollplan Det finns behov av att säkerställa att kontroller sker i den omfattning som antagits och att åtgärder vidtas. Med anledning av redovisade iakttagelser i andra intern kontrollgranskningar (lön och inköp) under året bedöms det dock finnas behov av ytterligare informationsinsatser. Nämnden rekommenderas fortsätta sitt påbörjade arbete med att enheter	X			I arbetet med riskanalys inom väsentlighets- och riskanalys (VOR) inför och internkontrollplan inför VP 2017 deltog företrädare för avdelningarna. Nämnden uppdaterade sitt internkontrollsystem i samband med VP 2016. Där framgår tydligt vilket ansvar respektive enhet har. Administrativa staben kommer att fortsätta arbetet med att stödja enheterna i arbetet med VOR under 2017. Ny rutin med obligatorisk blankett för förtroendekänsliga poster har	

	och verksamhetsföreträdare deltar i arbetet med riskbedömningar och även enhetsvis antar intern kontrollplaner.				införts. Samtliga godkännare i Agresso har fått information om den nya rutinen.	
P4- 2016 2015	Idrott, kultur och mångfald – barn och ungdomar Revisionskontoret rekommenderar att kulturnämnden: Samordnar med Stockholms Stadsteater AB så att det finns en övergripande bild över stadens utbud av kulturaktiviteter, inklusive de prioriterade målgrupperna. Utvecklar uppföljningen för de prioriterade målgrupperna för att säkerställa ett rikt utbud som är tillgängligt för alla. Utvecklar kommunikationen för att skapa en mer målgruppsinriktad och samordnad kommunikation.			X	Nämndens arbete fortsätter under 2017. En kontaktperson har utsetts för samordning med Kulturhuset/Stadsteatern. Nämnden har även efterfrågat kontaktperson hos Kulturhuset/Stadsteatern.	2017
ÅR 2015	Lässatsning inom förskolan Nämnden rekommenderas att säkerställa att stadens regler för budgetering och ekonomisk uppföljning i projekt efterlevs.	X			Från och med 2015 och framåt är lässatsningen integrerad i bibliotekets ordinarie verksamhet och bedrivs inte längre i projektform. Verksamheten styrs av en modell för samarbetet med stadsdelsförvaltningarna avseende lässatsningen.	
ÅR 2015	Kulturstöd Nämnden rekommenderas att ta fram rutiner för hur uppföljningen av kulturaktörerna och deras verksamhet ska ske.	X			En arbetsordning samt formella krav och kriterier, vilka har beslutats av kulturnämnden, följs vid handläggning av ärenden för beslut om kultur- och utvecklingsstöd. Arbetsrutiner finns beskrivna för hela processen. I arbetsordningen beskrivs rutiner för granskning samt kontroll av ändrade programinnehåll eller otydligheter i redovisningen.	

Granskningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
ÅR 2015	Inköp och anskaffning Nämnden rekommenderas att upprätta lokala rutiner och systematisera avtalsuppföljningen. Nämnden bör även genomföra utbildningar och informera berörda medarbetare om stadens regler för inköp.	X			Nämnden har tagit fram lokala rutiner utifrån stadens program och tillämpningsanvisningar för kulturförvaltningens upphandlings- och inköpsverksamhet. Av rutinerna framgår hur dokumentation vid lokala upphandlingar ska hanteras. Rutinerna implementeras under 2017. Vidare pågår ett arbete med att lista samtliga avtal som kulturförvaltningen omfattas av. Detta för att skapa överblick, möjliggöra uppföljning och öka avtalstroheten. Två utbildningar i LOU och upphandlingsprocess om 2 dagar har hållits för ca 20 personer per gång. Vid vårens introduktionsutbildning för nya chefer informerades om stadens och förvaltningens upphandlings- och inköpsregler. I samband med projektet ”Effektivt inköp” genomfördes Öppet Hus för samtliga rekvisiter med information om regler.	
ÅR 2015	Lönehantering Nämnden rekommenderas upprätta lokala rutiner för hantering och kontroll av löneutbetalning.	X			Enligt uppgift från nämnden är en ny rutin framtagen. I slutet av varje månad tar HR-funktionen fram listor över utbetalda löner; personalkostnadsrapporter, ur Business Objects. Dessa skickas via e-post för kontroll och attest till varje chef vid förvaltningen. HR-funktionen kontrollerar att chefen attesterar personalkostnadsrapporten, vilket sker genom återsändande av e-post.	
ÅR 2014 2015	Bokslut och räkenskaper Nämnden rekommenderas att säkerställa att redovisningen av investeringar följer stadens regler samt att bokslut dokumenteras med tillräckliga underlag. För att säkerställa att stadens anvisningar följs avseende klassificeringen bör stickprovskontroller ske av bokföringen samt att ekonomienheten följer upp och säkerställer att erforderliga korrigeringar avseende felklassificeringar ute på enheterna utförs.	X			Genomgångar och granskningar avseende klassificering av investeringar har genomförts vid Stockholms stadsbibliotek, Stadsmuseiavdelningen och Kulturskolan. Arbetet med granskningar avseende klassificering av investeringar kommer att fortsätta under 2017 inom ramen för nämndens interna kontroll. Stickprov har genomförts på större aktiveringar i samband med årsbokslutsgranskningen under året samt översiktligt gått igenom underlag/fakturor för pågående projekt. Inga väsentliga avvikelser har noterats. Vid stickprov av större inköp på driftskonton i resultaträkningen har inga större avvikelser noterats. Genomgång har skett av flertalet inköp där felklassificeringar noterats och utbildning har till viss del skett på enheterna.	

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
ÅR 2016	Intäktsredovisning-uppföljande granskning av erhållna bidrag Nämnden rekommenderas att säkerställa förbättrad följsamhet till de riktlinjer som finns gällande projektdokumentation samt införa en mer löpande och systematisk uppföljning.					2017
ÅR 2016	Inköp och anskaffning-granskning avseende ramavtalstrohet Det arbete som påbörjats med att ta fram en förvaltningsspecifik helhetsrutin avseende inköp och upphandling och att kommunicera denna till berörda i verksamheterna bör färdigställas. Senast i samband med införandet av Agresso inköpsmodul (projektet effektivt inköp) bör en mer löpande och strukturerad avtalsuppföljning utvecklas som säkerställer att det finns rutiner och kontroller i syfte att garantera att upphandlade avtal efterlevs, finns och tillämpas.					2017
ÅR 2016	Förtroendekänsliga poster Nämnden rekommenderas att fortsätta arbetet med att förbättra den interna kontrollen avseende förtroendekänsliga poster.					2017
ÅR 2016	Direktupphandling Nämnden rekommenderas att säkerställa att direktupphandlingar genomförs i enlighet med LOU och stadens riktlinjer.					2017

Gransk- ningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar	Följs upp
		Ja	Delvis	Nej		
ÅR 2016	<p>Projektstyrning avseende re- novering/ombyggnationer av kulturlokaler</p> <p>De granskade nämnderna rekommenderas genomföra mer detaljerade utredningar före inriktningsbeslut för att säkerställa att beslutsfattarna i ett tidigt skede får mer korrekta beslutsunderlag. Vidare rekommenderas att erfarenheter avseende samverkan mellan fastighetsnämnden och kulturnämnden bör tas med till kommande projekt.</p>					2017
ÅR 2016	<p>Publik verksamhet i Kungsträdgården</p> <p>Kulturnämnden rekommenderas att i samverkan med övriga ansvariga nämnder utveckla och förtydliga roll- och ansvarsfördelning avseende Kungsträdgården, att utveckla samverkansformer samt att i dialog med de övriga nämnderna förtydliga framtida inriktning och vision för Kungsträdgården.</p>					2017
ÅR 2016	<p>Kulturnämndens styrning av mångfalden inom Kulturskolans verksamhet</p> <p>Kulturnämnden rekommenderas att göra Kulturskolans information och e-tjänst mer tillgänglig för målgrupper som saknar goda kunskaper inom det svenska språket. Nämnden rekommenderas även att utveckla samt systematisera uppföljning och utvärdering av arbetet med att nå fler i de stadsdelar och bland de grupper där relativt få deltar.</p>					2017

P – Projektrapport
ÅR - Årsrapport

Bilaga 3 - Bedömningskriterier

Revisionskontorets bedömningskriterier

För avsnitten Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi och Intern kontroll används följande bedömningar:

<i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i>	Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda
<i>Inte helt tillfredsställande/ Inte helt tillräcklig</i>	Brister finns som måste åtgärdas
<i>Inte tillfredsställande/ Inte tillräcklig</i>	Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående

För avsnittet Bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

Rättvisande, Inte helt rättvisande eller Inte rättvisande

Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten. Bedömningen avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

- Nämndens resultat lever upp till fullmäktiges mål, beslut, och riktlinjer.
- Nämnden genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Nämndens verksamhet har bedrivits enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.
- Nämnden har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

- Nämnden genomför årligen en riskanalys som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås.
- Nämndens organisation har en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter som bidrar till att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Nämndens verksamhetsplan överensstämmer med fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt mätbara/uppföljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.
- Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi, verksamhet och kvalitet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Nämnden har ett fungerande informations- och kommunikationssystem för styrning, kontroll och uppföljning av verksamheten.
- Nämnden har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Nämnden följer upp den interna kontrollen systematiskt och regelbundet för att säkra att den fungerar på ett betryggande sätt.

Bokslut och räkenskaper

Nämndens redovisning är upprättad enligt lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

- Nämndens bokslut är rättvisande.
- Nämndens räkenskaper är upprättade enligt kommunala redovisningslag och god redovisningssed.